

IV. Fogalomtár

Cyberbullying: Az online kortárs bántalmazás, megfélemlítés (angolul: cyberbullying) vélt vagy valós erőfölényen alapszik, amelynek során az elkövető elektronikus kommunikációs eszköz útján szándékosan, ismétlődően, hosszabb időn keresztül zaklatja az áldozatot abból a célból, hogy bosszantsa, megalázza, megszégyenítse őt, vagy bosszút álljon rajta. Mindez térben és időben nem korlátozott, ezért az áldozat folyamatosan ki van téve a zaklatásnak. Mivel a konfliktus az interneten zajlik, tehát „nagy nyilvánosság” előtt, akár pillanatok alatt egy szélesebb közösség, akár az egész iskola szemtanúvá válhat, ami nagyban növeli az áldozat szégyenérzetét.

Digital Services Act (DSA): Az Európai Unió digitális szolgáltatásokról szóló rendelete, amely az online közvetítőket és platformokat szabályozza. Elsődleges rendeltetése az, hogy megakadályozza az illegális és káros online tevékenységeket és a szándékos álhírterjesztést. A jogszabály igyekszik biztosítani a felhasználók biztonságát, valamint méltányos és nyitott online platformkörnyezetet létrehozni.

Grooming: Gyermek online megkörnyékezésének, behálózásának (angolul: solicitation of children for sexual purposes, grooming) nevezzük azt a – jellemzően tudatos stratégiára épülő – folyamatot, amikor egy magát kortársnak kiadó felnőtt próbál egy gyermek, fiatal bizalmába férkőzni az online térben szexuális célzattal, visszaélve a hatalmi helyzetével.

Gyermekkel szembeni szexuális bántalmazást ábrázoló felvétel: Ez a kifejezés az Euro-pol, az Interpol, az UNICEF, továbbá a legnagyobb gyermekvédelmi szervezetek, mint például az INHOPE, az ECPAT és az Internet Watch Foundation által használt és javasolt terminológia a gyermekkel szembeni szexuális erőszakot ábrázoló tartalmak megnevezésére, angolul Child Sexual Abuse Material (CSAM). Bár egyelőre a legtöbb nemzetközi jogi dokumentum és a hazai szabályozás a gyermekpornográfia kifejezést használja, az Internet Hotline – összhangban az INHOPE taghotline-ok gyakorlatával, valamint a Luxembourgi Irányelvek terminológiai iránymutatásával – a gyermekkel szembeni szexuális bántalmazást ábrázoló felvétel terminológiát is párhuzamosan használja, mivel ez világosan és egyértelműen kifejezi, hogy a cselekmény sosem tekinthető konszenzuson alapulónak.

Gyermekpornográfia: A hazai szabályozás szerint gyermekpornográfiának minősül az a felvétel, amely a gyermeket, azaz a 18. életévét még be nem töltött személyt olyan helyzetben, pózban ábrázolja, amely alkalmas lehet arra, hogy másban felkeltse a nemi vágyat. Gyermekpornográfiának különösen az olyan felvétel minősülhet, amely a nemiséget súlyosan szeméremsértő módon ábrázolja, azaz nemi szervet/szerveket jelenít meg, valós vagy szimulált szexuális cselekményt ábrázolva, abban kiskorút – akár aktív, akár passzív szereplőként – felhasználva, vagy amelyen kiskorú nemi szerve látszik. A gyermekpornográfia tényállását 2021 óta nemcsak a valós, tizennyolc év alatti személyek ábrázolása merítheti ki, hanem nem létező személy vagy személyek valóság-hű ábrázolása is.

INHOPE: Az INHOPE egy hotline-okat tömörítő nemzetközi szövetség, amelynek már több mint 57 taghotline-ja van. Minden szervezetet egy közös cél vezérel: a gyermekekkel szemben elkövetett szexuális visszaélések visszaszorítása, valamint az online kizsákmányolás egyéb formái elleni küzdelem. Az együttműködés során a szervezetek összehangoltan, hatékonyan és gyorsan lépnek fel az illegális tartalmakkal szemben, és közben megosztják egymással szaktudásukat és tapasztalataikat. Az Internet Hotline 2012-ben csatlakozott az INHOPE-hoz.

Intim képpel visszaélés: Intim képpel való visszaélésnek (angolul: nonconsensual intimate image abuse) nevezzük az intim képek vagy videók hozzájárulás nélküli, a felvételen szereplő személy beleegyezése, engedélye nélküli megosztását. A visszaélés egyik fő motivációja jellemzően a bosszú és a megszegyenyítés.

Megbízható bejelentő: A DSA által életre hívott státusz (angolul: Trusted Flagger), amelyet olyan szervezetek vagy intézmények szerezhettek meg, amelyek bizonyított szakértelemmel rendelkeznek az illegális vagy jogsértő online tartalmak azonosításában. A megbízható bejelentők által tett bejelentéseket az online platformoknak prioritással és késedelem nélkül kell kezelniük. Ennek célja, hogy a jogsértő tartalmak gyorsabban kerüljenek kivizsgálásra és szükség esetén eltávolításra. Az Internet Hotline 2024. október 25. óta jár el megbízható bejelentőként.

Pénzügyi online visszaélés: Olyan jogellenes tevékenység, amely során az elkövetők az interneten vagy digitális kommunikációs csatornákon keresztül – például hamis e-mailek, SMS-ek, telefonhívások vagy megtévesztő weboldalak segítségével – próbálják megszerezni mások anyagi javait, illetve pénzügyi vagy személyes adatait. Ezek célja rendszerint a sértettek megtévesztése és anyagi kár okozása, például adathalászat, hamis banki oldalak vagy megtévesztő üzenetek alkalmazásával.

Sextortion: Szexuális célú zsarolás (angolul: sexual extortion of children) esetén az elkövető a korábban manipuláció útján kicsalt intim vagy pornográf felvételek megosztásával fenyegeti, zsarolja áldozatát. Az elkövető célja irányulhat további felvételek megszerzésére, valamilyen szexuális vagy vagyoni követelés teljesítésének kikényszerítésére. A jelenség felnőtteket és gyermekeket egyaránt érinthet.

Szexing: Szexingnek (angolul: sexting) nevezzük, ha valaki egy saját magáról készített meztelen, félmeztelen képet, videót vagy nyíltan szexuális tartalmú szöveges üzenetet küld egy barátjának vagy akár egy ismeretlennek online. A jelenség felnőtteket és gyermekeket egyaránt érinthet.